

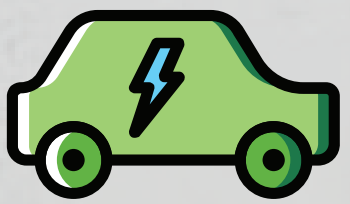
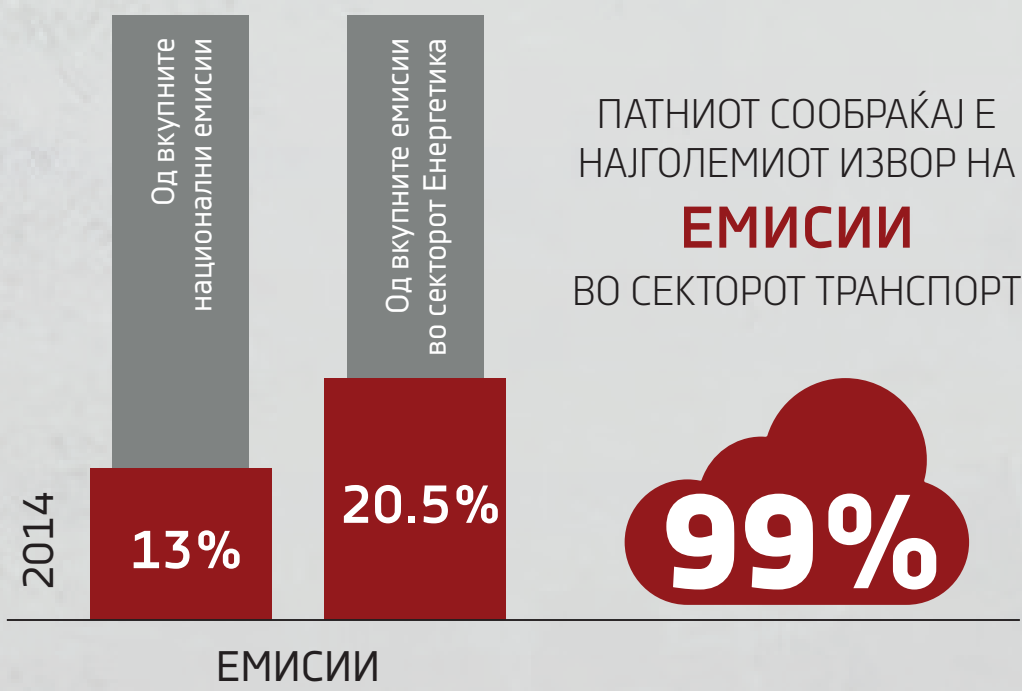
СТУДИЈА ЗА СЕКТОРОТ ТРАНСПОРТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА АНАЛИЗА НА ПОЛИТИКИ И МЕРКИ

ТРАНСПОРТ

НАЈБРЗО РАСТЕЧКА КАТЕГОРИЈА
ВО СЕКТОРОТ ЕНЕРГЕТИКА

Извор: Инвентарот на стакленички гасови на Република Македонија

16.4% ЗГОЛЕМУВАЊЕ од 2012-2014

Електричните возила можат значително да придонесат во намалување на локалното загадување, поголема интеграција на обновливите извори за производство на електрична енергија и подобрување на безбедноста во сообраќајот.

Но, како може да се оправда користење на електричните возила кога за производство на електрична енергија најмногу се користи јаглен?

ОСНОВНИ ФАКТИ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

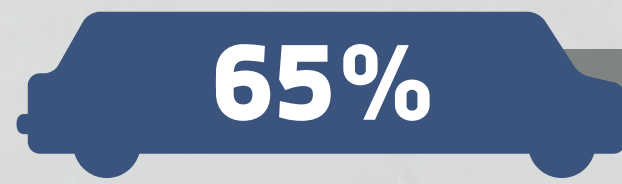
ГОРИВА КОРИСТЕНИ ОД ПАТНИЧКИТЕ ВОЗИЛА

51%
БЕНЗИН
46%
ДИЗЕЛ

Република Македонија е држава која има **петта** најниска цена на дизелот во Европа и **осма** најниска цена на бензинот.

22.5% ЗГОЛЕМУВАЊЕ на бројот на патнички автомобили од 2012-2014

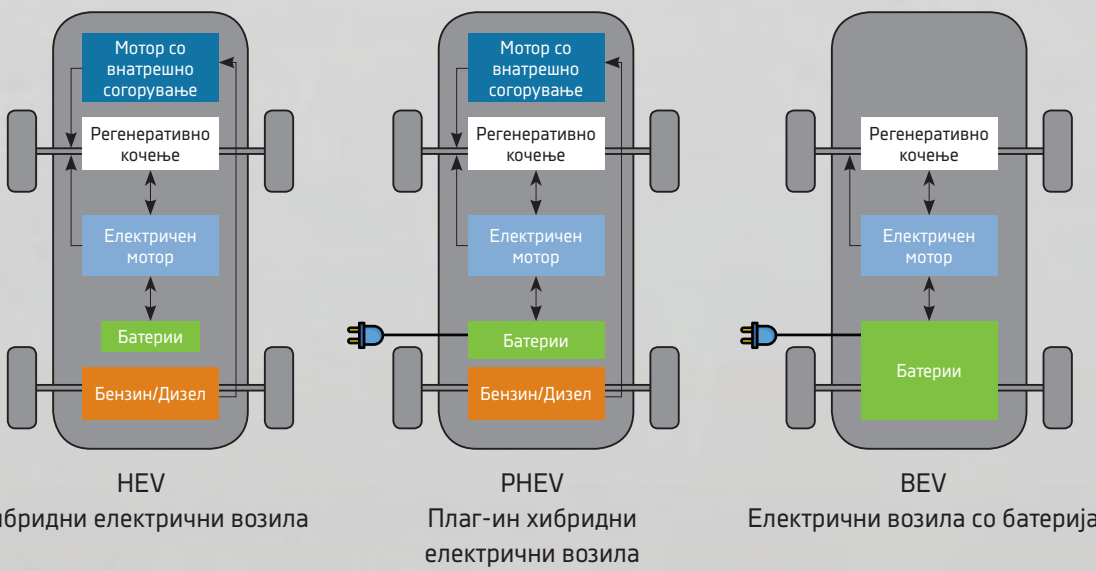

65%

од возилата во Македонија се произведени пред 2002 година

Купувањето хибридни/електрични возила не е популарно кај македонските граѓани. Но, хибридниите автомобили се ослободени од обврската за плаќање акцизен данок.

ЕЛЕКТРИЧЕН ПОГОН

Првото хибридно* возило во Република Македонија е продадено во **2006**. Беа потребни 10 години за пазарот да порасне. Во 2016, граѓаните купиле **3 пати повеќе хибридни возила** отколку во 2015.

* Хибридниите возила се идентификуваат како преодна технологија, односно претходник на електричните возила.

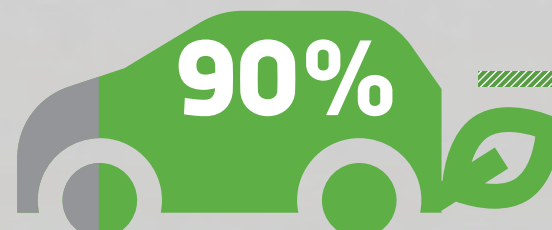
ОСНОВНИ ФАКТИ ВО СВЕТОТ

0.2% од вкупниот број на патнички возила кои се користат денес се **ЕЛЕКТРИЧНИ**

2005 **2000**

2016 **2 МИЛИОНИ**

Број на електрични возила [2005-2016]

90%

од **ПРОДАДЕНИТЕ** хибридни модели се **Тојота и Лексус****

** Позитивниот тренд продолжи и во 2017

ЦЕНАТА ЗА НЕПРАВЕЊЕ НИШТО

ОЧЕКУВАНИ НИВОА НА **ЕМИСИИ**

56% ЗГОЛЕМУВАЊЕ на вкупните емисии **ОСОБЕНО** од зголеменото производство на електрична енергија од јаглен и гас

2012 **11,295** Gg CO₂-eq
2035 **17,580** Gg CO₂-eq

ЕМИСИИТЕ ВО КАТЕГОРИЈАТА ТРАНСПОРТ

МОЖНИ РЕШЕНИЈА ЗА ПАТНИЧКИТЕ АВТОМОБИЛИ:

- зголемување на процентот на нискојаглеродни автомобили кои се дел од возниот парк,
- забрзување на исфрлањето на високојаглеродните автомобили од сообраќајот,
- зголемување на процентот на хибридни и електрични возила.

НЕ Е МОДА, ТУКУ ЕКОНОМИЧНОСТ

СЕГАШНИ ДАНОЦИ ЗА **ЖИВОТНА СРЕДИНА**
ЗА ПАТНИЧКИТЕ АВТОМОБИЛИ ВО МАКЕДОНИЈА:

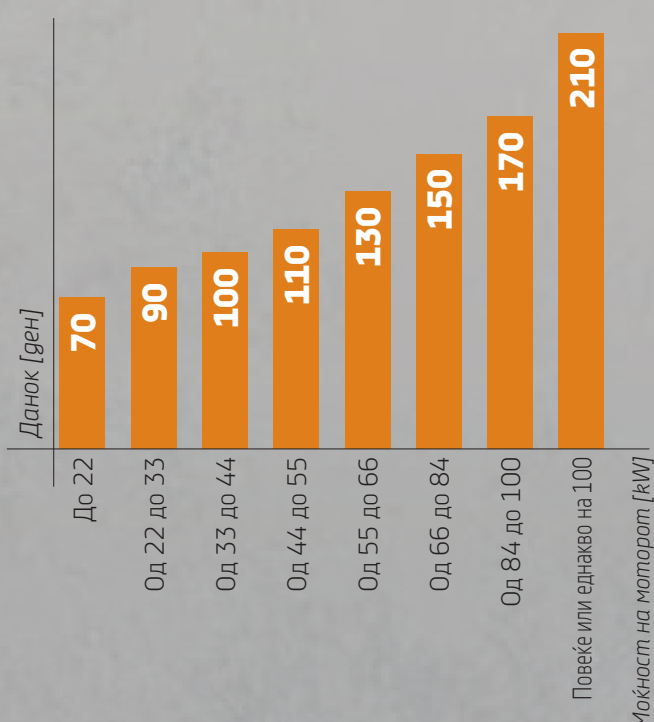
ПРИ **УВОЗ** НА ВОЗИЛО

- Царинска давачка - **5%**;
- Акцизен данок пресметан согласно вредноста на возилото;
- Еколошка такса - која се плаќа за користени патнички автомобили; и
- ДДВ - **18%**

ПРИ **РЕГИСТРАЦИЈА** НА АВТОМОБИЛОТ

ПРИ **КУПУВАЊЕ**
ГОРИВО

БЕНЗИН: **0.08** ден/ЛИТАР
ДИЗЕЛ: **0.03** ден/ЛИТАР

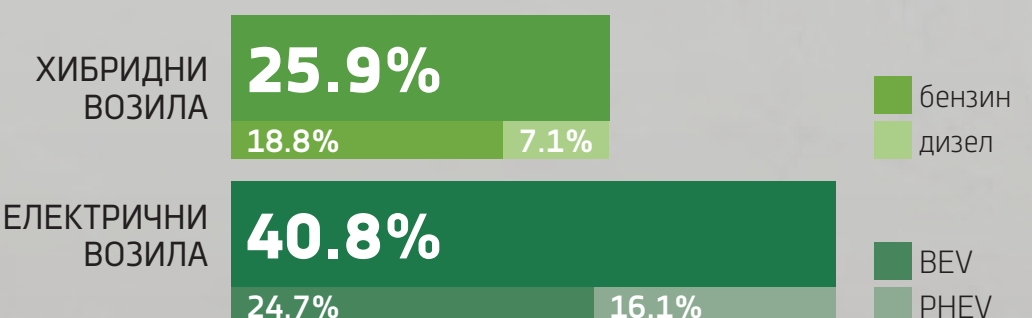

ЗЕЛЕН, А ПАМЕТЕН

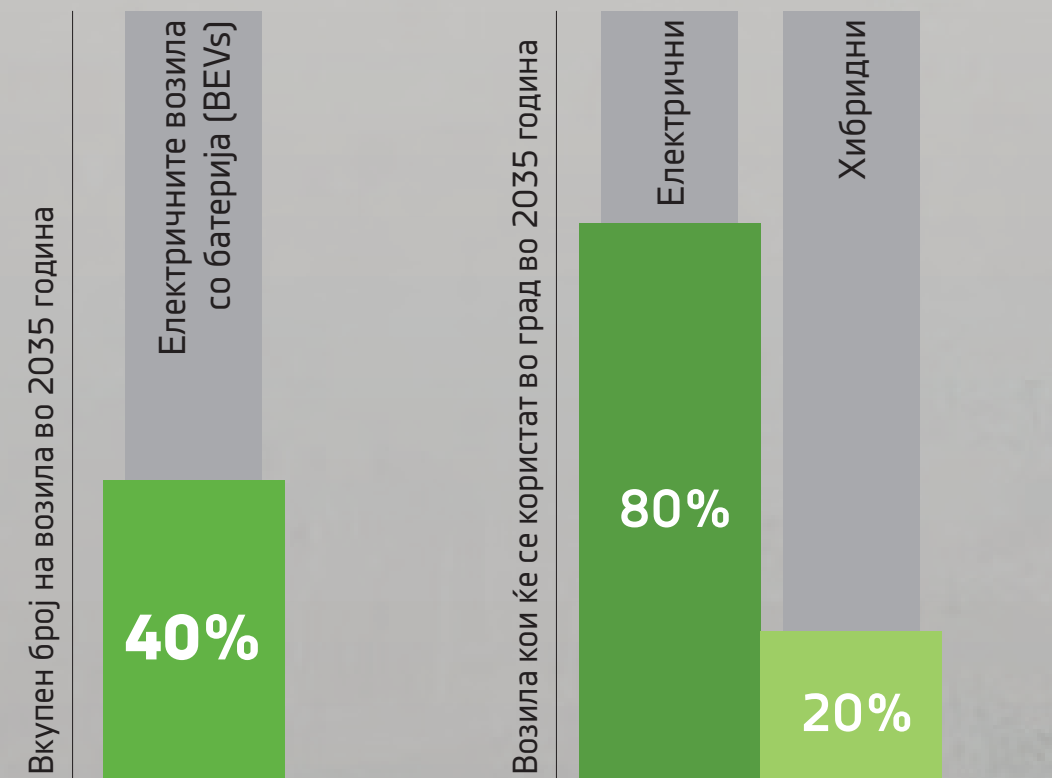
ПРЕДЛОЗИ ЗА ВОВЕДУВАЊЕ НА ДАНОК (ТАКСА) ЗА **CO₂**

- Еколошката такса која се плаќа при увоз на користени возила исто така да се плаќа и за новите возила и да зависи од емисиите на CO₂,
- Еколошката такса која се плаќа при регистрација на возилата да зависи од емисиите на CO₂ а не само од моќноста на моторот,
- Еколошката такса за горива да биде еднаква за бензин и дизел и истата да се зголеми
- Ослободување од акцизата, не само за хибридниите возила, туку и за електричните возила,
- Намалување на ДДВ од 18% на 5% за хибридниите и електричните возила,
- Издначување на акцизата за дизел и бензин

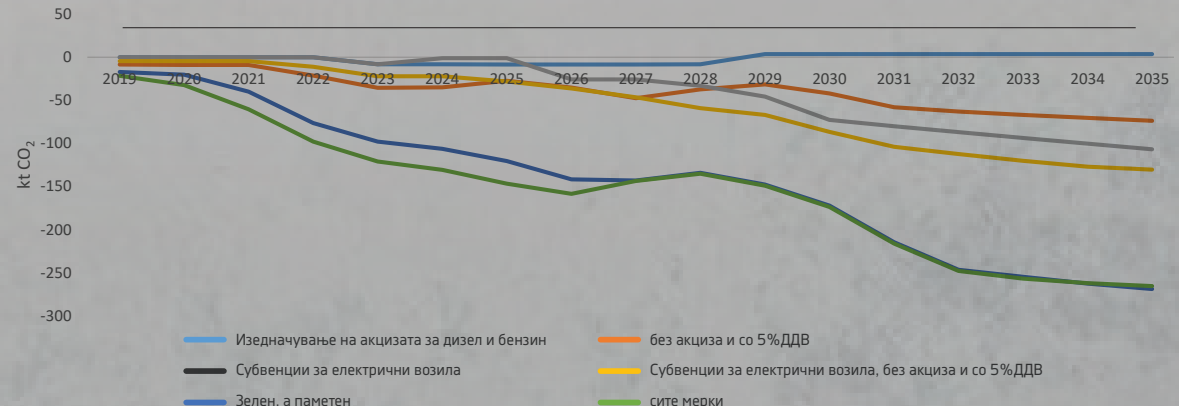
РЕЗУЛТАТИ ОД ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА ДАНОКОТ ВО **2035 ГОДИНА**

Вкупните патнички километри (изразени во милиони)

35% НАМАЛУВАЊЕ на емисиите во категоријата на патнички автомобили во однос на референтното сценарио

ШТО СЕ ПРЕДЛАГА

ЕКОНОМИЧНОСТ

ЕКОЛОШКА ТАКСА ПРИ РЕГИСТРАЦИЈА НА ВОЗИЛОТО

Промена во методологијата за пресметување на постоечката еколошка такса при регистрација на возило така да зависи директно од декларираната вредност на емисиите на CO₂ за тоа возило, земајќи ги предвид социјалните аспекти.

Еколошката такса при регистрацијата би се пресметувала на следниот начин:

- Електрични возила со батерија **0 ден**
- Плаг-ин електрични возила **81 ден**
- Хибридни возила максимум **250 ден**
- Просечно возило на дизел или бензин **700 ден**

ЕКОЛОШКА ТАКСА ЗА ГОРИВА

Постепено зголемување на сегашната такса, која би стигнала до 2 денари/литар во 2035 година, вклучително и за течниот нафтен гас.

Лице кое вози 10.000 km годишно со возило кое троши 10 литри / 100 km, годишно троши 80 денари за животната средина согласно сегашната методологија. Со предложената методологија, овие трошоци ќе се зголемат од 300 денари во 2019 година на 2000 во 2035 година.

ЕКОЛОШКА ТАКСА ПРИ УВОЗ

Плаќање на еколошката такса при увоз, не само за користени, туку и за нови возила, во зависност од пријавените емисии на CO₂.

Кога се увезува возило кое користи бензин и троши 10 литри/100 km, еколошката такса ќе изнесува околу 19.300 ден. Од друга страна, кога се увезува хибридно возило, таксата изнесува 2.000 денари, 650 ден за плаг-ин хибридни електрични возила и 0 денари за електрични возила со батерија.

ИЗЕДНАЧУВАЊЕ НА АКЦИЗАТА

ЗА ДИЗЕЛОТ И БЕНЗИНОТ

Постепено изедначување на акцизата за дизелот и бензинот до 2025 година, кога таа би била иста за сите нафтени деривати.

НАМАЛУВАЊЕ НА АКЦИЗАТА И НА ДДВ

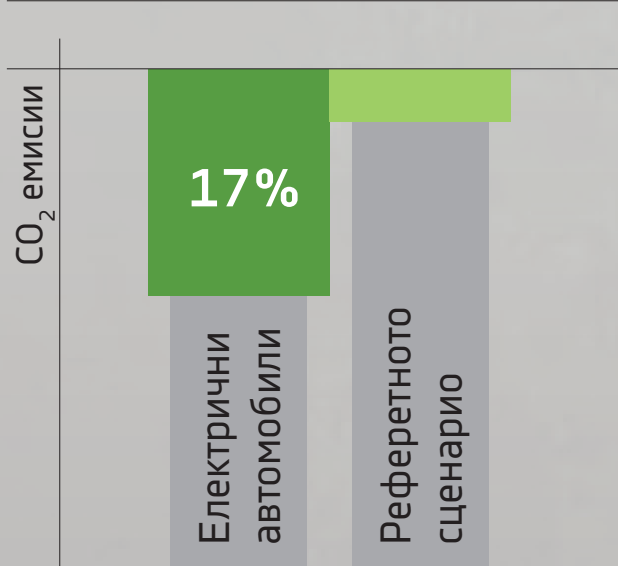
ПРИ УВОЗ НА ВОЗИЛА

Намалување на ДДВ од 18% на 5% не само за хибридни возила, туку и за електрични.

СУБВЕНЦИИ ЗА ЕЛЕКТРИЧНИ ВОЗИЛА

Директно субвенционирање заедно со намалување на акцизата и ДДВ-то од 18% на 5% при увоз и директно дополнително субвенционирање.

CO₂ ЕМИСИИ ВО 2035 ГОДИНА

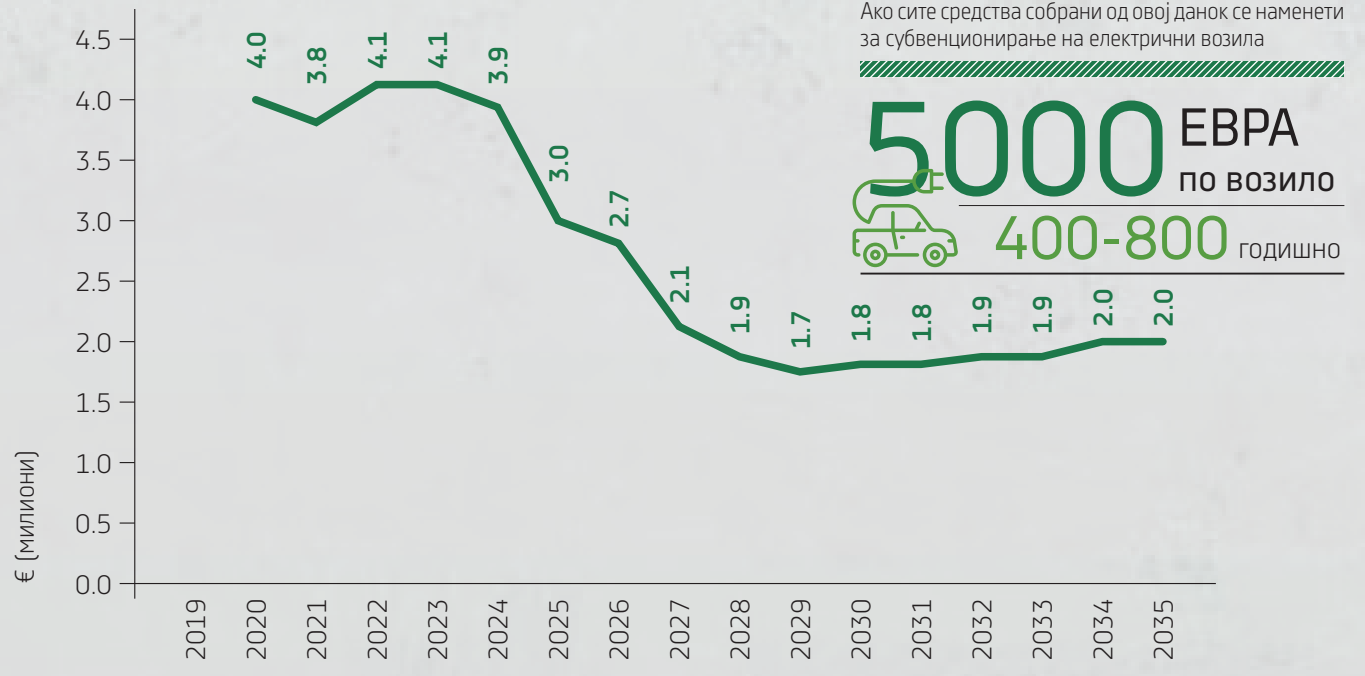

ДОПОЛНИТЕЛНИ ПРИДОБИВКИ:

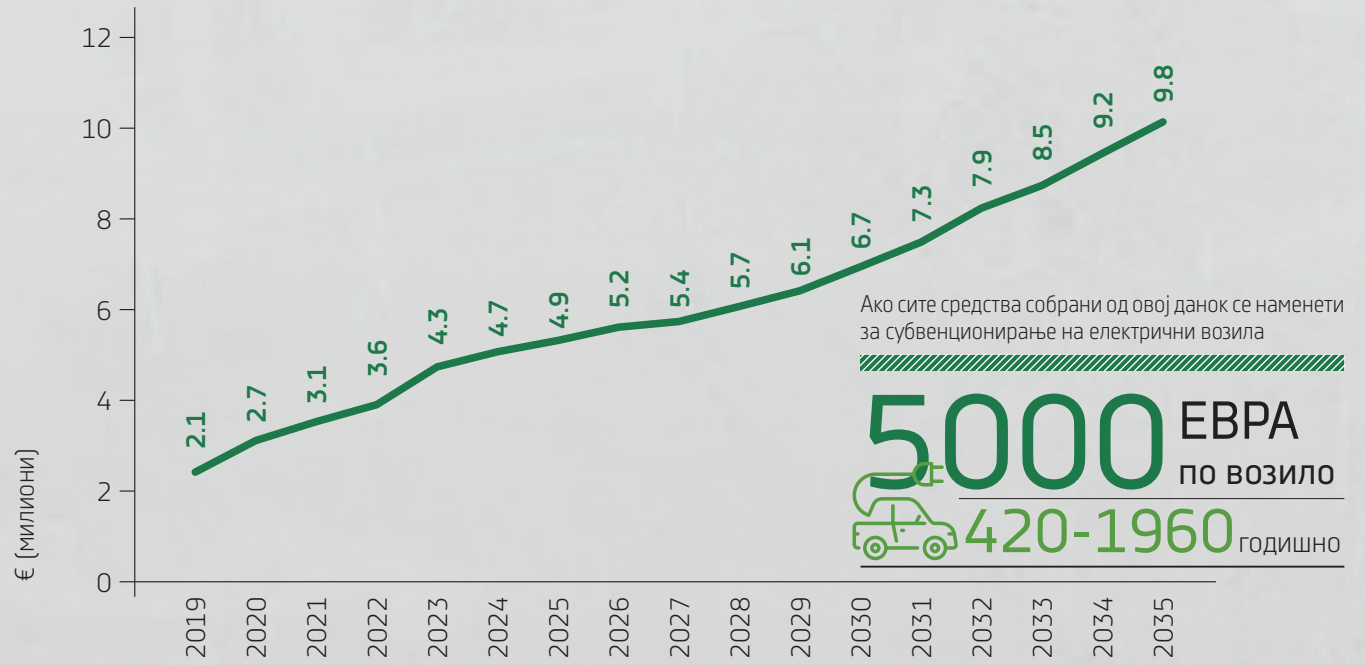
Електричните возила може да го подобрат уделот на обновливите извори на енергија во енергетскиот систем. Возилата се паркирани **80-95** проценти од времето и ако се постојано вклучени во мрежата, можат да се користат за паметно полнење.

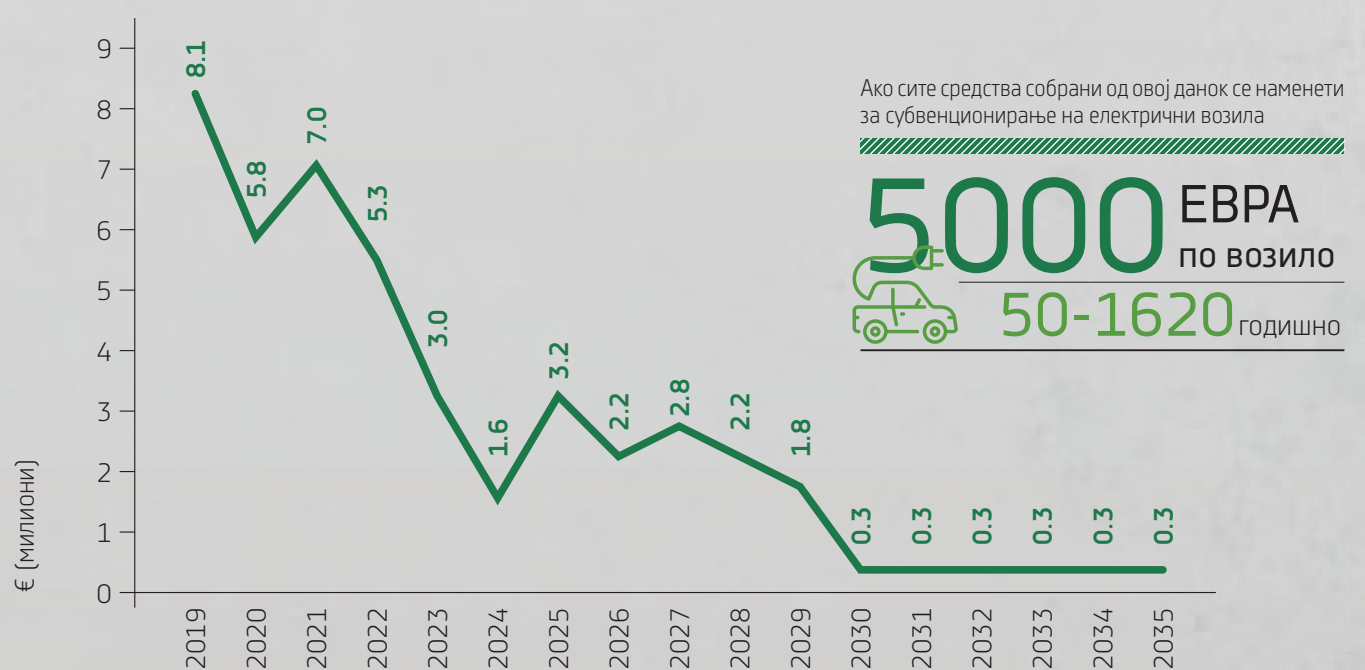
Овој документ е подготвен за Вториот двогодишен извештај за климатски промени, со техничка и финансиска поддршка од Програмата за развој на Обединетите нации (УНДП) и Глобалниот фонд за животна средина (ГЕФ).

Вкупни средства собрани од данокот за животната средина при регистрација на возилото

Вкупните средства собрани од данокот за животна средина при купување на гориво

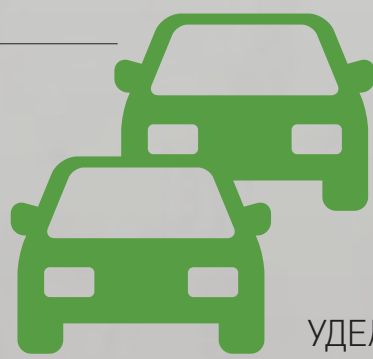

Вкупни средства собрани од еколошката такса при увозот на возилото

Така набавката на користени дизел возила веќе нема да е исплатлива. Ќе се купуваат нови дизел возила и возила на бензин.

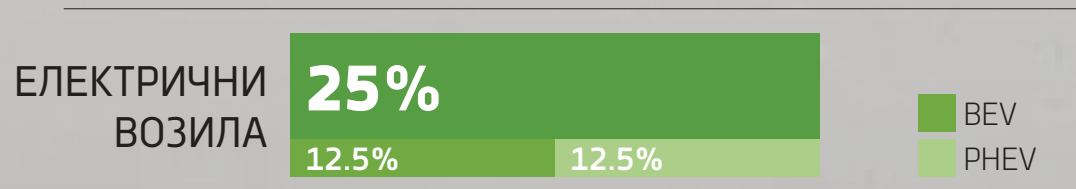
Не е доволно за електричните возила да бидат конкурентни на пазарот

2019 е годината кога ќе започне ПРОБИВАЊЕ на електричните возила на пазарот

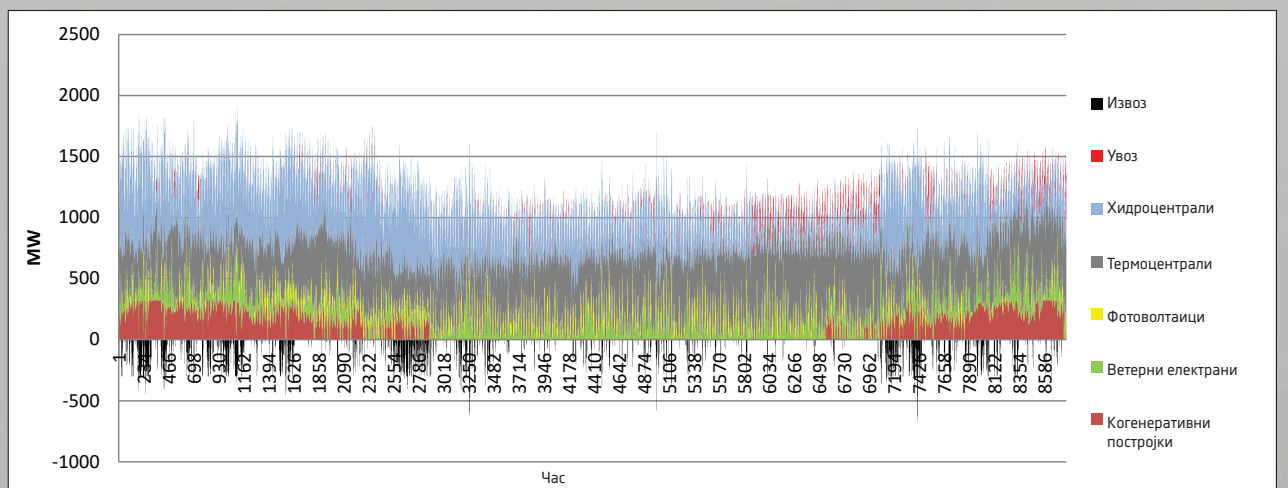

3000 патнички километри кои во референтното сценарио ќе се поминат со нови дизел возила, ќе се поминат со електрични возила во 2035 година

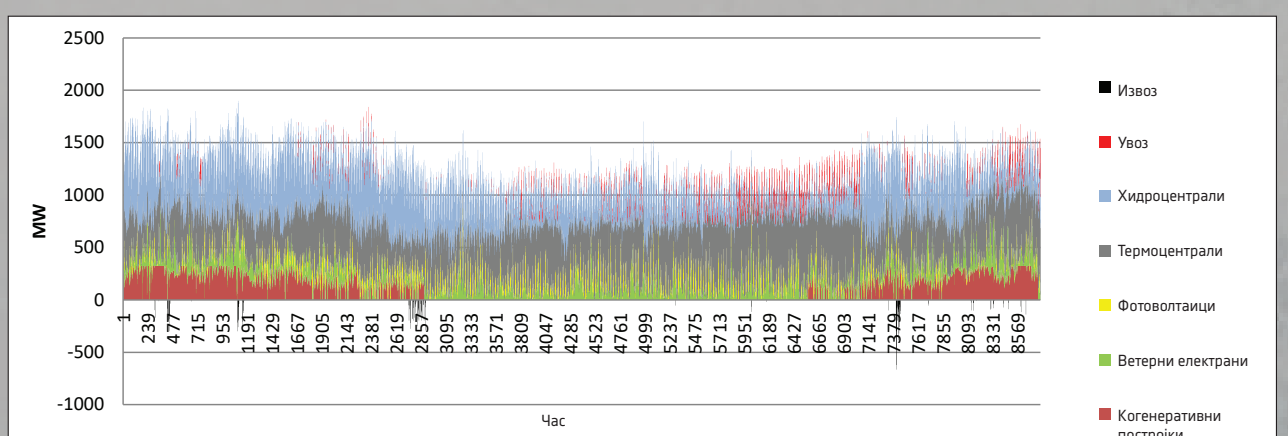
УДЕЛ НА ЕЛЕКТРИЧНИ ВОЗИЛА ВО 2035 ГОДИНА

Вкупно патнички километри

Производство, увоз и извоз на електрична енергија без електрични возила (критичен извоз во 24% од часовите/годишно)

Производство, увоз и извоз на електрична енергија со електрични возила (критичен извоз само во 2% од часовите/годишно)